’Altijd in boemanrol gebleven’

Zorgverzekeringstopman Wim van der Meeren (CZ) ziet voordelen marktwerking.

FOTO ANP

Vertrekkend CZ-topman centraliseerde specialistische zorg via volumenormen

TILBURG CZ-topman Wim van der Meeren bracht de zorgsector flink in beweging, maar veel waardering heeft hij daar niet voor gehad. De zorgverzekeraar is altijd boeman gebleven. „Intenties worden vaak verkeerd uitgelegd.”

In de laatste dagen in het Tilburgse hoofdkantoor van CZ blikt Van der Meeren terug op tien jaar bij een van ’s lands grootste zorgverzekeraars. Woensdag neemt opvolger Joep de Groot de leiding van CZ over.

Van der Meeren, meermaals uitgeroepen tot de machtigste man in de zorg door vakmedium Skipr, stond aan de wieg van twee belangrijke koerswijzigingen in het huidige zorglandschap, de invoering van volumenormen en selectieve contractering. Onder zijn leiding zette CZ in op concentratie van complexe behandelingen. Zo besloot CZ vanaf 2011 geen borstkankerbehandelingen in ziekenhuizen te contracteren die de behandeling minder dan 150 keer per jaar uitvoerden. Na borstkanker volgden vele andere behandelingen. Het leverde de verzekeraar wel veel kritiek op, maar uiteindelijk raakten medici en patiënten overtuigd.

Van der Meeren: „Ziekenhuizen moeten niet allemaal hetzelfde willen doen. Wij hebben aan de hand van data over borstkankeringrepen laten zien dat de behandelingen niet in elk ziekenhuis even goed waren. Inzetten op kwaliteit scheelt ook in de kosten, want je hebt minder complicaties.”

De concentratie van specialistische behandelingen heeft zeker een rol gespeeld bij de krimp van het ziekenhuislandschap, erkent Van der Meeren. In de afgelopen jaren sloten ziekenhuislocaties door fusies en faillissementen, vaak nadat al vele specialistische behandelingen uit de instellingen verdwenen. Van der Meeren: „Dat is de inderdaad downside van de inzet op volumenormen. Of dat het wel waard is? Jazeker, waarom zouden patiënten tevreden zijn met ziekenhuizen die maar een 6 halen voor een behandeling, als ze de gevolgen weten?” Een mooi voorbeeld vindt Van der Meeren het Prinses Máxima Centrum in Utrecht waar vrijwel alle 550 kinderen die per jaar kinderkanker krijgen plaatsvinden.

Nabijheid is belangrijk, maar niet voor elke behandeling, vindt hij. „Bij bijvoorbeeld dialyse wel, dus dat moeten we decentraal organiseren.” Van der Meeren ziet niet elke ziekenhuissluiting somber in. Over het Slotervaartziekenhuis dat in oktober 2018 failliet ging stelt hij dat er ’op loopafstand ruim voldoende zorg te krijgen was’. „Als je meer ziekenhuizen hebt worden die ook wel gevuld, maar dat betekent niet dat ze nodig zijn.”

Zorgverzekeraars hebben in het stelsel van gereguleerde marktwerking al twaalf jaar een sturende rol. Dat maakte hen niet populair. Van der Meeren, die bij invoering nog ziekenhuisdirecteur in Tilburg was, wil toch een lans breken voor het stelsel. „Door de competitie zijn ook zorgverzekeraars klantgerichter geworden en hebben we veel lagere uitvoeringskosten.”

Of hij wel voldoende waardering kreeg voor het sturen van veranderingen in de zorg? „Ik denk dat onze intenties vaak verkeerd worden uitgelegd en daar kan ik niet goed tegen. Met name door de SP. Dan gaat het over winst en bonussen, hoezo? We maken geen winst en hebben nooit een bonus uitgekeerd.” Doordat zorgverzekeraars

van de politiek ja of nee moeten zeggen tegen behandelingen en aanbieders bij het weigeren altijd naar de zorgverzekeraar wijzen, worden wij daar niet populairder van, vindt Van der Meeren. „Ik had gehoopt in de afgelopen jaren ooit wel een keer van de boemanrol af te komen, maar helaas."

Voor de komende jaren denkt Van der Meeren dat de politiek moet letten op de betaalbaarheid. „De zorg moet niet zo duur worden dat gezonde mensen het niet meer willen betalen. Nu kun je met de uitgaven aan cultuur vijf dagen zorg bekostigen, maar dat worden er langzaam nog maar vier. Een deel van de bevolking in een lagere sociale klasse is minder gezond. Daar helpt meer zorg niet bij. Misschien zouden we extra euro's anders moeten inzetten via gemeenten, bijvoorbeeld in schuldhulpverlening. En voor verzorgingshuizen. We hebben verzorgingshuizen afgeschaft, dat is niet handig geweest. We moeten ze heruitvinden."

Morgen gaat het stokje over naar De Groot, die in de laatste jaren bestuurslid van de participatiemaatschappij van CZ was. Van der Meeren kan z'n opvolger alvast zeggen dat hij net zo goed een lastige rol krijgt. Van der Meeren geeft zijn opvolger het advies om met het publiek zijn dilemma's over lastige keuzes te delen. „Dat toont dat je wikt en weegt, zodat er wellicht wat meer begrip is voor beslissingen."